

*ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА*

**38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА
УЛ.ЦАРА ДУШАНА БР.10
Тел. 028/497-031, Тел/факс 028/497-044
E-mail: pskm@open.telekom.rs
Сајт: psss.rs**

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број XI бесплатан примерак
НОВЕМБАР 2018 Косовска Митровица

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

РАТАРСТВО-ПОВРТАРСТВО

- Редукована обрада земљишта у органској производњи ратарских усева - Зоран Милосављевић дипл.инж.

ВОЂАРСТВО-ВИНОГРАДАРСТВО

- Јесења садња воћа - Љиљана Гвоздић дипл.инж.

СТОЧАРСТВО

- Тов оваца - Косовка Јакшић дипл.инж.

ЗАШТИТА БИЉА

- Сузбијање складишних штеточина - Сениша Недељковић дипл.инж.

ЦЕНЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА ПРЕУЗЕТИХ ИЗ СТИПС-а

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу www.agoponuda.com, а уколико Ви желите да понудите свој производ на продају обратите се нама.

АГРОПОНУДА –БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА СРБИЈЕ

РЕДУКОВАНА ОБРАДА ЗЕМЉИШТА У ОРГАНСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ РАТАРСКИХ УСЕВА

Обрада земљишта у органској производњи ратарских усевасе сматра не само са производно-економског него и са еколошког становишта. Стога се у органској пољопривреди обради земљишта поклања посебна пажња. Највећи проблем у конвенционалној пољопривреди, када је у питању обрада, јесте превелико збијање земљишта услед великог броја пролазака механизације преко земљишта. Смањењем броја прохода машина знатно се може смањити збијеност земљишта, трошкови и енергетска ефикасност обраде. Поред тога, суштина обраде у органској производњи јесте њена редукација, тј. смањење дубине орања. У главном је за препоруку дубина до двадесетак сантиметара јер у дубљим слојевима је без ваздуха, органске материје и живих организама, па га не треба избацити на површину. Дубина орања за јаре усева свакако зависи и од биљне врсте која ће се сејати у пролеће. За врсте развијеног кореновог система дубина орања је нешто већа у поређењу са врстама чији коренов систем је нешто слабије развијен. Недостаци редуковане обраде су слабија контрола корова. Да би се приступило изналажењу најповољнијег система обраде на газдинству потребно је имати комплетну слику о земљишту којим газдинство располаже. Чест је случај да постоје велике разлике у земљишту чак и на веома малим растојањима, што отежава једноликост у погледу обрађивања. Тако је редукација на лакшим земљиштима много лакша него на оним тежем механичког састава. На тешким земљиштима орање је најбоље извршити у јесен, док се лакша земљишта обавезно ору у пролеће. Осим тога на систем обраде велики утицај имају и климатски услови, заступљени плодоред и техничка опремљеност газдинства. Основна обрада (орање) има задатак да уситни и помеша честице земљишта чиме се побољшава његова структура. Веома је важно да се ова операција изведе на време, када то дозвољавају временски услови и стање земљишта. Ако се земљиште обрађује у моменту када је доста влажно, долази до појаве „плужног ђона“ који отежава раст биљака. До ове појаве неће доћи уколико се орање обавља када земљиште није превлажно и уколико се дубина орања мења сваке године. Зато ако је земљиште превише влажно боље је сачекати да оно смрзне па онда орати. Тако ће се избећи кварење структуре земљишта и стварање непропустљивог слоја на дну бразде. Ако се при редукованим системима обраде, на површини земљишта остави већа количина жетвених остатака они имају карактер конвртациских система, где се обрада обавља најчешће чизелима. Захваљујући овимостацима повећаном садржају влаге и смањеној евапорацији одвија се минерализација азота, који на тај начин постаје приступачан биљкама. Покривање земљишта (малчирање) је повољно нарочито на лакшим земљиштима, јер спречава губитак влаге из земљишта иницирање корова. Минимална обрада тањирачама може се изводити на земљиштима повољног механичког састава, ако је у предходној години обављено орање на пуну дубину. Ако је земљиште закоровљено вишегодишњим коровима који се размножавају вегетативно, тањираче треба строго избегавати. У органској пољопривреди је могуће да се семе унесе у земљиште у браздице које отварају сејалице, без предходне обраде земљишта. У нашим условима налази промену подсејавању жита међуусевима. Допунска обрада земљишта углавном служи за припрему земљишта пре сетве или регулацији корова. Прва операција је плитка обрада (1-3 см дубине) у пролеће како би се спречило стварање покорице и губитак воде испаравањем. За ово су најприкладније лаке дрљаче или бране. Након овога следи предсетвена припрема земљишта која се изводи тањирачама, фрезама, дрљачама и сл. Земљиште не треба превише уситњавати, због могућности стварања покорице и ерозије ситних честица

земљишта. Фреза превише уситњава земљиште што доводи до кварења структуре, па треба изнаћи оруђе слично фрези али са мањом радном брзином. Једно од таквих је „ваљкаста кртица“ оруђе које емитира покрете кртица у земљишту. Без обзира о којој се обради ради, веома је важно да се она обради у правом тренутку. Поуздан знак да је земљиште повољно за обраду јесте онда када се ашов забоду у земљиште и одломи тачно онолико земље колика је ширина ашова. Ако се одломи више земљиште је суво, а ако се земљиште лепи за ашов онда је превлажно. Једноставнији показатељ да је време за обраду јесте и отисак стопала у земљишту. Ако у земљишту остаје јасан отисак ђона обуће поуздано се може почети са обрадом.

Саветодавац ратарства Зоран Милосављевић

ЈЕСЕЊА САДЊА ВОЋА

Јесења садња воћа је много боља и успешнија од пролећне, нарочито ако су све припреме одрађене на време, као и да временски услови одговарају за рад. На тај начин се избегавају многи радови које треба одрадити како би се саднице сачувале у здравствено исправном стању до пролећа, односно вишеструко је корисно да воће проведе целу зиму посађено, да земља добро налегне на корен, односно на fine жилице, како би оне чим крене вегетација кренуле са функцијом и исхраном биљке.

Приликом садње потребно је одрадити следеће послове:

- **Припрема земљишта** (чишћење терена, равњање, мелиорисање и риголовање, дренажа и др. по потреби). Пре риголовања треба обавити агрохемијску анализу земљишта, па се онда већ у припреми управљати по добијеној препоруци.

- **Ибор врсте, сорте и подлоге** (водити рачуна ако сорта није самооплодна о потреби опрашивача, као и о подлози, чији избор утиче на бујност, а самим тим на размак садње и одабир узгојног облика).

- **Копање рупа** (земљиште које је претходно риголовано или орано копају се рупе пречника 50 – 80 cm дубине 40-50 cm, док уколико то није рађено 1,5- 2 m дубине 60 cm).

Приликом копања рупа, копати тако што се први површински слој избаци са једне, а други слој са друге стране рупе, где ако се копа дубље од 40 cm, тај слој се само прекопа и остави на истој дубини. Пожељно је да рупе остану отворене 2 – 3 недеље.

- **Вађење привремено утрапљених или куповина садница**

Важно је сачувати коренов систем, нарочити fine жилице, што ће се одмах одразити на успех пријема. Такође треба водити рачуна и о пупољцима, посебно на висини 60 до 100 cm, јер ће из тих пупољака кренути гране које ће формирати крошњу, односно не вршити механичка повређивања. Најбоље је да су саднице развијене, али не превише, једногодишње са на време завршеном вегетацијом. Веома је важно да идентитет сорте буде тачан, јер се те грешке не могу касније исправити.

- **Прибављање ђубрива** (прегорело стајско ђубриво и минерално NPK

формулације са више садржаја фосфора и калијума, нпр. 8:16:24 или 7:14:21 или сл.). Оријентационо по једном јамићу иде око 10-ак килограма стајњака и 150-200 грама НРК. Уместо стајњака се може користити и пелетирано ђубриво, као и компост.

- Припрема корена

Непосредно пре садње извршити резивање, уклањајући првенствено оштећене делове. Пресеци да буду оштри, а маказе које се користе дезинфиковане. Корисно је након резивања извршити потапање садница у раствор воде, земље и згорелог ђубрива, у размери 1:1:1. У тај раствор се може додати и неко дезинфекционо средство.

- Садња

Након обављене припреме приступити садњи, тако што се саднице поређају поред рупа и крене са садњом. Прво треба вратити земљу са прве гомиле коју смо одвајали, тј. површински слој. Ову земљу можемо помешати са прегорелим стајским ђубривом, без претеривања у количини како преко лета неби спречавали доток воде из дубљих слојева. Жиличаст систем мора бити распоређен у чистој земљи, а остала планирана количина хранива помешана са земљом може ићи и у горњем површинском слоју. Водити рачуна о дубини садње, стим да место калемљења никако несме бити под земљом, како неби дошло до измрзавања, ни плитко ни предубоко, најбоље је ако се види траг до које дубине су биле посађене у расаднику. У близини постављене саднице пободне се и колац (импрегниран у 3% плавог камена), како неби накнадним укуцавањем изазвали оштећења на корену. Када се корен добро покрије, садница се држи усправно, а око ње се земља добро нагази. Затим се додаје минерално храниво, а на крају земља која је била на дну рупе. Потребно је да у садњи учествује више радника, чиме ће ефикасност бити већа.

- Заштита садница од штеточина

Важно је саднице заштитити од зечева (употребом мрежица), срна (подизањем ограда висине барем 2 метра) и осталих штеточина. Потребно је да и околина новог засада не буде запуштена, већ редовно одржавана.

Саветодавац воћарства и виноградарства Љиљана Гвоздић

ТОВ ОВАЦА

Успех у тову одраслих оваца и интензиван пораст подмлатка за производњу младе јагњетине, зависи од расних својстава, нивоа и пуновредности исхране и старости животиња у време това. За тов се користе одрасле овце излучене из приплода (производње), јагњад у време сисања, рано одбијена јагњад или јагњад нормално одбијена. У зависности од старости животиња и режима исхране, разликујемо тов одраслих оваца, тов јагњади на сиси и тов одлучене јагњади.

Тов одраслих оваца обухвата овце и овнове који су излучени из приплода.

Који ће се начин това организовати умногоме зависи од годишњег доба. Током јесени обично се тове овце које су остале јалове после сезоне оплодње, односно овнови који се

неће више користити за приплод. Исхрана ових оваца и овнова је интензивна а у исхрани се користи квалитетно ливадско сено и сено лептирњача, силажа, свежи и суви репини резанци, као и мања количина концентрата. Тов одраслих оваца је рентабилнији уколико траје краће време. Оне овце које су отхраниле своју јагњад и излучују се из даљег приплода, могу се товити током лета. Оваква врста това обично се организује на паши и економичнија је од зимског това оваца. Овце које се држе на паши, а у зависности од њеног квалитета, могу се прихрањивати мањом количином концентрата.

Исхрана јагањаца у тову – јагањци који се не остављају за приплод обично се тове и продају за клање. Један од начина узгоја и исхране јагањаца за добијање квалитетног јагњећег меса је исхрана од првог дана по вољи млеком а касније употребом концентрата и сена. Смеша концентрата најчешће се састоји од кукуруза, овса, јечма, мекиња и уљаних сачми. У оваквој врсти това најчешће се користи само кукурузна прекрупа, док се све остале потребе подмирују мајчиним млеком. Састав оброка за јагњад за време това у дојном периоду може бити разноврстан у зависности од хранива која се могу набавити. Од кабастих хранива у исхрани товних јагањаца најчешће је у употреби сено луцерке или детелине. Паша такође представља изванредну храну за исхрану товне јагњаци. Тов на пашњаку је мање интензиван од това у затвореном простору, али је знатно економичнији. Потребне за прихрањивањем концентратима зависе од обимности и квалитета паше као и од узраста јагњаци. Залучена јагњад (преко три месеца узраста) која се не оставља за приплод може се такође товити. Залучена јагњад се тови у затвореном простору употребом концентрата, сена и силаже, као и на паши уз прихрањивање. Она се обично тови до узраста од 6 до 8 месеци, до којег треба да постигну телесну масу од 35 – 45кг. Због економичности веома је раширен тов залучене јагњаци на паши. Бујна паша доброг квалитета може послужити и као једина храна у тову. Када је у питању оскуднија и паша лошијег квалитета, јагањцима треба давати одређену количину сена и смеше концентрата. Смеша концентрата се постепено повећава, тако да се она највише даје на крају това. Тов шилежади се обично практикује са јагањцима који су ојагњени током зиме или рано у пролеће. Таква јагњад се преко лета држи на паши где слабије расте и добија у телесној маси. Њена исхрана је екстензивна све до 8 или 9 месеци живота. Током јесењег периода прелази се на појединачну исхрану концентратима, сеном или силажом тако да се остварују знатно већи прирасти. Тако утовљена шилежади крајем јесени или почетком зиме тј. са 10 – 12 месеци живота, телесне је масе од око 50кг.

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

Сузбијање складишних штеточина

Ускладиштене житарице најчешће нападају жишци, мољци и гриње и представљају константну опасност током чувања производа у складишним и сило објектима. Њихово откривање у маси производа није увек једноставан задатак, јер се најчешће ради о врло ситним организмима чије присуство уочимо тек кад се масовно пренамноже, а штете на ускладиштеним производима су већ учињене.

Присуство складишних штеточина директно проузрокује:

- губитак на тежини производа услед њихове прехране
- губитак квалитета производа задрљаношћу екскрецијским продуктима
- изгризање клице код семенске робе
- преношење бактерија и вируса потенцијално опасних по човека и домаће животиње

- изазивање алергиских реакција
- повишење влаге и температуре ускладиштених производа

Симптоми штета од складишних штеточина могу бити видљиви, ако се уочи њихово присуство у маси ускладиштених производа или невидљиви, односно скривени ако су се штеточине развиле унутар ускладиштеног производа, што знатно отежава њихово уочавање.

Видљиви симптоми: присуство живих облика складишних штеточина различитих развојних стадијума у производу, присуство екскрецијских продуката и фекалија, те

делова штеточина у производу, присуство запредака у производу, присуство карактеристичних мириса појединих врста штеточине у производу, присуство нагрижених делова производа, целог производа и амбалажа, присуство ломљених зрна, повишена температура производа, повишена влага зрна.

Невидљиви симптоми штете: штеточине се налазе унутар производа, њихова појава није уочена визуелним прегледом па се производи морају прегледати посебним аналитичким методама за скривену заразу (инкубациона метода, флотацијска метода, метода бојења, прозирност, рентгенска метода, респирацијска метода, акустична метода утврђивања звука) .

Да би се спречила појава складишних штеточина унутар складишта и силоса потребно је редовно обављати прегледе празне објекте пре пријема робе на складиштење. Преглед складишта обавља се ради утврђивања могућих оштећења кровних конструкција, разбијених прозора и оштећених вентилатора, оштећених улазних отвора, пукотина у зиду и поду те знакова уласка и појаве глодара, као и преглед складишног објекта споља и површине око складишта.

Празна складишта и силоси пре пријема требају бити механички очишћени и извршити дезинсекцију, а тек након тога обавити контролни преглед објекта на присуство штеточина. Код прегледа се треба обратити пажња на остатке робе по пукотинама на зидовима, у поду, унутар транспортних уређаја, елеватора и сличних места, која су на погоднија за њихов развој. За ову сврху је врло ефикасна потреба феромонских, лепљивих плоча те клопки за складишне штеточине, на којима уочавамо са ли постоји жива популација складишних инсеката или је нема.

Ако се врши преглед складишта са робом у врећама, првенствено се треба обратити пажња на зидове и тавански део, затим на стубове складишта, под те теже доступна и замрачена места унутар објекта. Визуелно се врло лако уочи појава мољаца (лептирића) који лете или се налазе на зидовима складишта те запредци по угловима објекта. Потом се прегледава амбалажа (вреће) робе, на којој се лако уоче лутке и гусенице мољаца (нарочито на врећама од јуте) које изгризају амбалажу и улазе у робу.

За сузбијање складишних штеточина могу се користити неки од следећих препарата: Препарати на бази metil-pirimifos који имају широк спектар деловања на велики број штеточина, одлично испаравају, немају остатака на зрну након његове примене и имају кратку каренцу. Препарати на бази malationa 2 дана пре уношења робе третирањем подова и зидова. Препарат на бази cipermetrin + piperonil butoksid третирањем ускладиштеног жита и празних складишта. У циљу очувања почетне количине и квалитета жита, одређивање оптималних услова складиштења неопходно је обезбедити добро сушење и проветравање које успешно може спречити појаву и развој штетних организама, односно смањити опасност од врло опасних микотоксина у храни.

Саветодавац заштите биља **Синиша Недељковић**

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА – ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 19-11.-26.11.2018.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	150	130	100
Јабука (остала)	80	60	35
Лимун	150	130	110
Мандарина	150	120	120
Поморанџа	150	120	120
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	120	100	120
Кромпир	80	60	50
Паприка-шиља	200	200	130
Лук црни	100	80	80
Парадајз	150	150	140
Тиквице	200	150	150
Шаргарепа	100	80	70

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА – КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 19-11.-26.11.2018.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	90	90	95
Јабука (остала)	50	30	30
Лимун	85	100	80
Мандарина	85	90	85
Поморанџа	100	80	90
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац салатни	100	70	80
Кромпир	40	40	35
Паприка шиља	160	150	100
Лук црни	55	50	55
Парадајз	110	100	110
Тиквице	120	120	120
Шаргарепа	40	50	50

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД
ОД 19.11.2018.-26.11.2018. ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	140	-
Јагњад	све тежине	све расе	270	210	270
Јарад	све тежине	све расе	-	150	220
Јунад	350-480кг	СМ	-	-	-
Јунад	>480	све расе	260	250	250
Козе	све тежине	све расе	-	-	110
Крава за клање	све тежине	СМ	-	170	-
Крмаче за клање	>130кг	све расе	150	100	-
Овца	све тежине	све расе	160	120	160
Прасад	16-25кг	све расе	200	180	180
Телад	80-160	СМ	-	470	-
Товљеници	80-120	све расе	170	130	140
Товљеници	>120кг	све расе	150	100	110
Шиљежад	све тежине	све расе	220	-	-

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД
ОД 19.11.-26.11.2018 ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (дин/кг)	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	18	22	22
Пшеница	20	25	20
Сточни јечам	20	24	-

www.stips.minpolj.gov.rs

www.agoponuda.com

AGROPONUDA

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE